

Engelsk Flyver anholdt i Vester- gade

**Han har levet af
uskrællede raa Kar-
toller de sidste Dage**

Natten til den 29. April styrtede en engelsk Bombemaskine ned vest for Horsens. Maskinen blev fuldstændig knust, og 5 af de 7 ombordværende Flyvere laa dræbt i Bombemaskinens Ruiner. Det lykkedes de to af Flyverne at springe ud i Faldskærm og paa den Maade redde Livet. Den næste Dags Morgen blev den ene af de engelske Flyvere taget, men trods ihærdig Efterøgning lykkedes det ikke at finde den anden. Han blev efterlyst, uden at det gav noget Resultat. I Gaar blev der imidlertid fra en Gaard i Nærheden af Horsens afgivet Meddelelse til Politiet, at der paa Gaarden opholdt sig en engelsk Flyver, der viste sig at være den eftersøgte fra den 29. April. Han havde levet i Gaardens Løde, uden nogen havde opdaget ham. I den sidste Tid havde hans Føde bestaaet af uskrællede raa Kartoller. Efter at have faaet et Maaltid paa Gaarden tog han til Horsens, hvor han i Vestergade blev taget af Kriminalpolitiet.

Kongen taler i Radioen

Statradionet meddeler For dag: H. M. Majestet Kongen vil i Aften Kl. 10 tale i Radioen

FILM
KUNST
SCENE

Wandy Tworek i H. & I.

Den 19. de. gaar Violin-Trollman den Wandy Tworek og hans Orkester Horsens. Aftenen er arrangeret af Haandværker- og Industriforeningen.

DøU's Stiftelsesfest

Festtale af Folketingsmand
Johan Strøm.

Horsens Folkeblad

HORSENS, den 17. Maj

Engelsk Flyver anholdt i Horsens

Harde levet i 14 Dage af raa Kartoffler, men gik nu ind for at melde sig

Natten mellem den 28. og 29. April styrtede en engelsk Bombemaskine ned Vest for Horsens. Flyvemaskinen blev ved Nedstyrtningen fuldstændig knust, og fem af den syv Mand store Besætning blev dræbt i Ruinerne. To af Flyverne reddede Livet ved at springe ud med Faldskærm. Om Morgen den 30. April blev den ene Flyver fundet, men det lykkedes ikke, borte stordig Eftersøgning, at finde den anden.

På Fredags Aften fik Politiet imidlertid Anmeldelse om, at der på en Gaard i Nærheden af Horsens opholdt sig en Engelsk Flyver. Han havde levet i Gaardens Løse uden at man for havde set ham. Efter hvad man på Gaarden kunde fortælle, var han nu frivilligt kommet frem af sit Skjul for at melde sig. Han havde de sidste 14 Dage levet af raa, uskrukkede Kartoffler. Efter at have spæd et Maaltid Mad på Gaarden begav han sig til Fods til Horsens, hvor han i Vester-gade blev anholdt.

Aarsdagen for stort Luftslag over Horsensegnen

Den 5. Maj afsløres i Vrønding et Mindesmærke for 5 engelske Flyvere, der faldt den 29. April 1944

Det er i Dag seks Aars Dagen for et af de store Luftslag, der rasede over Østjylland i Krigens sidste Fase. Efter Gennemførelsen af de store Bombetogter mod østtyske Krigsmaal vendte Englænderne som Regel hjem over Horsensegnen. Mens Luftalarmen blæstes, kom de store Formationer af Bombemaskiner drønende hen over Egnen paa Vej til de hjemlige Flyvepladser, men Hjemturen var farligere end Udturen, forde tyske Jagerflyvepladser var underrettede om Ruten, og naar Maskinerne kom ind over Jylland, blev de mødt af de tyske Natjagere fra Karup Flyveplads. Der udspejndt sig da forbitrede Kampe mellem Jagerpiloterne og Bombemaskinernes Skytter. Jagerne var langt overlegne i Fart, og det kunde ikke undgaaes, at nogle af de engelske Maskiner bogstavelig talt maatte bide i Græsset.

Paa Horsensegnen styrtede flere Maskiner ned, og den 29. April 1944 styrtede en stor Maskine brændende til Jorden, kun 30 Meter fra Sogneraadformand Jens Jensens Gaard. Jens Jensens gamle Forældre og Gaardens Folk løvrigt kom ud for uhyggelige Oplevelser.

Brandbomber og andet Udstyr fra Maskinen susede ned omkring Gaarden. Himlen var oplyst som den klareste Dag, og fra Flyvemaskinvragnet led Smæld af eksploderende Maskingeværpatroner. Det var gan-

ske umuligt at nærme sig Vraget. Da der faldt Ro over Landskabet, og de danske Myndigheder kom til, viste det sig, at fem Flyvere var styrtet ned og dræbt i Nærheden af Maskinen. Før Tyskerne kom til Stede og afspærrede hele Nedstyringsområdet, kom Folkebladets Fotograf og tog ovenstaaende Billeder, der hermed offentliggøres for første Gang. Dengang nedlagde de tyske Myndigheder Forbud mod enhver Omtale af Luftkampen og Nedstyringen.

De fem faldne engelske Flyvere var en Flyveofficer, en Pilot og tre Serganter. De blev ført bort af de tyske Militærmyndigheder og blev begravet sammen med mange andre faldne Kammerater paa Faurfeld Kirkegaard ved Esbjerg. Her har de engelske Myndigheder Redepaa deres Grave, og deres Paarørende ved, hvor de hviler. Men Maskinen havde en Besætning paa 7 Mand. De to var sprunget ud med Faldskærm fra 100 Meters Højde. Den ene, der var meget forlumlet, blev kort efter taget til Fange af Tyskerne, medens den anden skjulte sig en lille Tid i Lund, men maatte saa ogsaa i tysk Fangenskab.

En Mindesten rejses

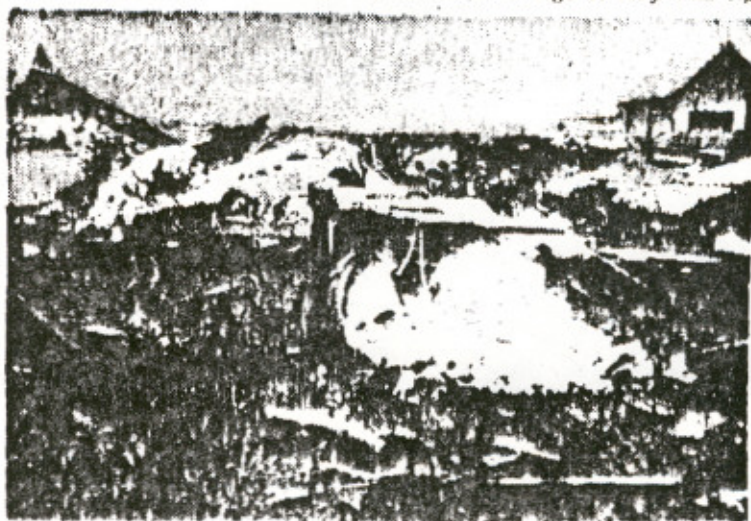
Tiden gik, Tyskerne kapitulerede, og der er nu gaaet seks Aar siden hin mindeværdige 5. Maj. Paa Eg-

nen har man følt Trang til at sætte de fem engelske Flyvere et varigt Minde som Tak for deres Indsats ogsaa for Danmarks Befrielse. Initiativet hertil er taget af Modstandsbevægelsens Folk paa Egnen. Da den Gruppe, der arbejdede paa Egnen, efter Kapitulationen opløstes, havde man et Beløb i Behold, og Gdr. J. Skjeldahl, Vinthø, foreslog, at Pengene blev anvendt som Grundfond til Rejsning af et Mindesmærke for Flyverne.

Tanken vandt almindelig Tilslutning, og en Indsamling blandt Sognets Beboere vandt saa almindelig Tilslutning, at Mindestenen kunde rejses. Den vil blive afsløret ved en Højtidelighed ved Jens Jensens Gaard Fredag den 5. Maj Kl. 14. Ved Højtideligheden vil der blive talt af Pastor Volf, Tamdrup, og Politimester Fenger-Eriksen. Efter Afsløringen finder der en Sammenkomst Sted i Vrønding Forsamlingshus, hvor Politikommissær Højbye og Pastor Fonager, Nimb, taler.

Sognets Beboere har gennem Pastor Volf og den engelske Ambassade inviteret de faldne Flyveres paarørende til at overvære Højtideligheden paa Fredag, men man har endnu ikke modtaget Meddelelse om, hvorvidt nogen af dem vil kunne komme. Ogsaa de to, der reddede Livet ved Faldskærm, er indbudt. Mindestenen vil blive rejst i et Sving ved Vejen ud for det Sted, hvor Maskinen styrtede ned.

M. R.

Vraget af den nedstyrtede Maskine ved Jens Jensens Gaard, fotografert af Horsens Folkeblads Fotograf, før Tyskerne maaded frem.

Nedstyrte Flyvere

eftersøgt i Horsenslandet

»Missing Research Service« paa Efterretningsarbejde i Vrønding og Hostrup

Under Besættelsen styrtede adskillige allerede Flyvere ned over Danmark under deres farefulde Togter til Tyskland. Antallet af nedstyrte Maskiner steg Maaned efter Maaned, efterhaanden som Bombekrigen skræmpedes, og i Hundredvis af Flyvere satte Livet til ogsaa over vort lille Land. I de sidste Maaneder har det engelske Eftersøgningskontor i Aarhus, »Missing Research Service«, arbejdet ihærdigt for at skaffe Oplysninger om de nedstyrte Flyveres videre Skæbne, og Dag efter Dag er Patruljer blevet udsendt over hele Jylland for at foretage Eftersøgninger. Vejret har vist sig ret gunstigt, og man er allerede naaet vidt. I Gaar gæstede en saadan Patrulje fra »Missing Research Service« Horsenslandet, hvor et Par Maskiner styrtede ned under Besættelsen.

Dagens første Opgave bestod i at undersøge Omstændighederne vedrørende en Maskine, som i April 1943 styrtede ned paa en Mark tilhørende Gdr. Anders Jensen i Vrønding. Anders Jensen var i Stand til at give ret udførlige Oplysninger vedrørende Nedstyrtningen, og dertil kom, at han ravede over en Del Fotografier, der var blevet taget ved denne Lejlighed. Det blev hurtigt opklaret, at af Maskinens Besætning, der bestod af 7 Mand, var 5 omkommet ved Nedstyrtningen og senere begravet ved Esbjerg, mens 2 var blevet ført til Tyskland som Krigsfanger. Patruljen kunde derefter vende tilbage til Aarhus ved Middagtid.

5 dræbt ved Vrønding

Patruljen, der var under Ledelse af Captain i Royal Air Force, Adams, udgik fra Aarhus i Gaar Formiddag, og

Mindestensafsløringen i Vrønding

— Fortsat fra Side 1 —

Pastor Volf oplyste, at der ellers var sendt Indbydelser til de faldnes Paarørende, men ingen af disse havde været i Stand til at komme. Præsten oplæste nogle skriftlige Hilsner fra dem, hvori de udtrykte deres Taknemlighed over Mindesmærket.

Derpaa sang Koret »Frihed er

det bedste Guld», og hele Forsamlingen sang »Kongernes Konge». Tilsidst rettede Pastor Volf en Tak til alle, der havde været med til at rejse Mindesmærket, til Politimester Fønger-Eriksen, til Forsvarsbrødrene, hvis Fane parade-rede, til Hjemmeværnet og til Lund Sangkor.

Beskæmmende, at vi gav op 9. April

Hermed var den officielle Afsløring til Ende, men saa fulgte en Sammenkomst i Forsamlingshuset, hvor der blev talt af Pastor Fonager, Nim, samt Politikommissær Høybye. Pastor Fonager beskæftigede sig i sit Foredrag med de særlige Følelser, der beherskede Frihedskampen, og kom tillige med en hel Del aktuelle Betragtninger.

— Det er altid noget stort at være med i Kampen mod Vold og Uret, udtalte han bl. a., men jeg følte ogsaa Ydmygelse over, at vi stod, som vi gjorde. Det er sin Sag at tage imod Sejren uden at have gjort noget ved det — det er ogsaa et Spørgsmaal, om det kan betale sig for et Land. Det er ingen Ydmygelse at falde for en overmægtig Fjende; men det var beskæmmende at give op, det var ydmygende, at det blev dokumenteret overfor Verden den 9. April, at vort Folk ikke vilde i Aarens forud.

Det var en Erkendelse af, hvad det egentlig gjaldt, at saa mange gik ind i Kampen — her var noget, der maatte bekæmpes. Ofte er det blevet sagt til Fædre, der gik ind i Frihedskampen, at de var ansvarløse. Til disse vil jeg sige; at de har overhovedet ikke fotstaaet, hvad det drejede sig om.

Man oplevede meget i Modstandsbevægelsen, som man kan savne i Dag, Offervilje og Offersind, og det er ingen Skade at faa Lejlighed til at vise det.

Forsvaret i første Række

Pastor Fonager kom derefter ind paa Atlantpagten og den Forsvarsvilje, der omsider er ved at vagne i flere Kredse, og han fortsatte:

Det er imidlertid trist, hvis denne Forsvarsvilje skal begrænses af Hensyn til den sociale Standard og komme i anden Række — saa giver jeg ikke meget for den, og jeg tror, man undervurderer den danske Ungdom og det danske Folk, hvis man tror, det ikke er villigt til at ofre noget af deres Ugløen herfor.

Jeg er sikker paa, sluttede han, at Ungdommen er parat til at tage deres Tørn — mindre sikker paa er jeg, om den vil faa den fornødne Støtte fra den ældre Generation, men vi haaber det. Der er en Del, der regner med, at vi for Øjeblikket kun har »Frikvarter» i den internationale Situation, lad os haabe, det er mere, men vi maa altid være beredt til at kæmpe for Frihed og mod Vold og Uret.

Vi maa være forberedt

Efter Kaffebordet talte Politikommissær Høybye, Horsens, der til Indledning fortalte om den dramatiske Luftkamp bln Nat i 1943, som han overværede. Hr. Høybye kom ogsaa ind paa Politiets Forhold under Besættelsen og skildrede, hvorledes man var tvunget til at jage Englænderne og udlevere dem til Tyskerne. Han fremhævede det uholdbare i det officielle Danmarks Kurs, som det var dengang og mente, det i mange Maaneder var den Situation, der havde forkuldret saa meget efter Kapitulationen. — Er det ikke bedre at skabe klare Linjer fra Begyndelsen? spurgte Politikommissæren.

— Jeg finder det meget tvivlsomt, om man valgte rigtigt den 9. April, og i hvert Fald er det nødvendigt, saafremt vi igen skulde komme i en saadan Situation, at der paa Forhaand er skabt klare Retningslinjer, saa vi ikke bagefter faar et Retsopgør, som vi nu har haft.

Man maa i Tide sørge for at gaa ind i Kampen, slutte alle de Kontakter, der er paakrævede, udbygge et Net af Smutveje osv. Vi har ikke Fribrev paa, at vi ikke igen kommer ud i Vanskeligheder af denne Art, saa lad os i Tide være forberedt paa det.

I Tilslutning til de to Foredrag havde Diakon Nielsen, Korning. Ordet, og han mente, at der i Glæden 4. og 5. Maj hos mange indsneg sig en Beklæmthed i Form af en Erkendelse af personlig Passivitet.

Han omtalte endvidere Dall-Affæren og fremhævede, at vi for sjældent herhjemme hører, der bliver protesteret mod den officielle Slaphed. Han citerede General Mac Arthurs Ord: Det Folk, der ikke har noget at dø for, har Heller ikke noget at leve for.

Sluttelig rettede Løge Krarup, Vrønding, en Tak til de fremmede, til Sognets Bøfokning, til Stenhugger Nielsen, Horsens, Gartner Petersen, Sogneraadsformand Niels Jensen, Sogneraadet, Lund Sangkor og til Gdr. Karl Skeldahl, der havde haft Ideen og Initiativet i denne Sag. Han sluttede med »Alltid frejdig».

Politimester Fenger-Eriksen taler for Afsøringen. Fra venstre ses bl. a. Kompanichef Jensen fra Hjemmeværnet, Squadronleader Corry Wright, Royal Air Force, Pastor Volf og Politimesteren. Til højre Nærbillede af Stenen. Det kan nævnes, at en af Propellerne fra Maskinen, der har været opbevaret hos Sognefogden, vil blive nedstøbt bag Mindestenen.

Mindestensafsløring i Vrønding:

Det er stort at være med i Kampen mod Vold og Uret

De fem Englændere, der blev skudt ned over Vrønding i 1943, mindet ved smuk, gribende Højtidelighed i Gaar

VED en enkel og meget smuk Højtidelighed afsløredes i Gaar Eftermiddag Mindestenen ved Vrønding over de fem engelske Flyvere, som mistede Livet, da deres Maskine styrtede ned under Luftkamp Natten til den 29. April 1943. Netop i sin Enkeltighed virkede hele Ceremonien saa smuk og gribende, at den fuldt ud harmonerede med den Tanke, der ligger bag Beboernes Ønske om at rejse de tapre, engelske allierede dette Mindesmærke.

Efter at Forsamlingen, der talte 2-300 Mennesker, havde sunget »Der er et yndigt Land«, gav Pastor Volf Ordet til Politimester Fenger-Eriksen, Horsens, der holdt Hovedtalen. — I fem lange og trætte Aar under fremmedt Ang lært vi i hvert Fald een Ting, udtalte Politimesteren, at værdsætte vor Selvstændighed og vore nationale Traditioner. Denne Dag er blevet en Mærkedag i vort Lands Historie, da vore bedste Forhaabninger gik i Opfyldelse. Vi føler os i dyb Taknemlighedsgæld overfor de allierede og deres store Indsats i Kampen. Vi mindes dem den 5. Maj, og vi vil her i Dag i særlig Grad mindes de 5 tapre Englændere, der satte Livet til i deres Tjeneste. Vi vil bevare Mindet derom iblandt os og haabe, at den Frihed, vi vandt ved vore allieredes Hjælp, altid maa bevares.

Efter Taleren sang Lund Sangkor »I Danmark er jeg født«, hvorpaa Pastor Volf tog Ordet for at afsløre Stenen, der stod indhyllt i et Union Jack. Pastoren fremhævede, at de fem Mænd, der døde herude i 1943, gav deres Liv for deres Fædreland, men deres Offer kom ogsaa os til Gode. Idet han udtrykte Haabet om, at Stenen maa blive værnet af vor Generation og af alle de følgende Generationer i Sognet, foretog han Afsøringen og oplæste Indskriftonen, der lyder:

»Til Minde om Flyverofficer J. W. Scott. 22 Aar, Sergeant N. T. Jones, 22 Aar, Sergeant T. Rich, 23 Aar, Sergeant G. Sutton 23 Aar, Pilot D. J. Brown, 22 Aar, som omkom her ved Nedstyrtning den 29. April 1943, De døde i Kampen for Frihed og Ret. Rejst af Sognets Beboere«.

Tænk paa, hvorfor de døde

Derpaa talte kort Squadronleader Corry Wright som Repræsentant for det engelske Luftvaaben, og han takkede for den Lejlighed, der var blevet givet ham til at repræsentere R. A. F. — Den Kendsgerning, at disse fem Mænd ligger begravet her, har bidraget til yderligere at styrke de Baand, der binder vore to Folk sammen, og jeg er stolt over at kunne være her i Dag, udtalte han. Jeg ønsker, at De altid vil tænke paa, hvorfor mine Kammerater gav deres Liv. Squadronleaderen nedlagde herefter en smuk Krans i de blaa-hvid-røde Farver fra det engelske Luftvaaben, og der blev ligeledes nedlagt Buketter og Krønse af Politimesteren, Repræsentanter for Hjemmeværnet og Forsvarsbrødrene.

Fortælling Side 4.

Fra venstre miss Lewis, svigerinden Mrs. Morgan, sogneraadsformand Jens Jensen og Mrs. Thomas ved mindestenen for de omkomne flyvere.

En mors møde med mindet for sin omkomne søn...

For første gang besøgte Mrs. Margareth Thomas fra Wales i gaar mindestenen i Vrønding for de fem engelske flyvere

En lille gråhaaret kvinde kneb en taar, da hun i gaar for første gang stod ved mindestenen for sin søn. I nogle bevægede øjeblikke lod hun tankerne løbe tilbage til krigens mørke aar, der tog hendes dreng fra hende, og taarer vadede de 75 nelliker i den buket, hun lagde ved stenen.

Mrs. Margareth Thomas fra Landore, Sawnsea, Wales, var rejst den lange vej til Vrønding for at dvæle ved det minde, egnens beboere har rejst for fem engelske flyvere, der en kold aprilnat i 1943 omkom paa sogneraadsformand, gdr. Jens Jensens mark, efter at deres firemotors bombemaskine var skudt ned af tyske jagere. — To af den syvmands besætning overlevede nedstyrtningen. De holdt sig skjult paa egnen, den ene et par dage, den anden to uger, før de faldt i tyskeres hænder. Den 5. maj 1950 afslø-

redes mindestenen over de fem omkomne: Flyveofficer J. W. Scott, 22 aar, sergent W. T. Jones, 22 aar, sergent T. Rich, 23 aar, sergent G. Sutton, 22 aar, og pilot D. J. Brown, 22 aar. Stenen er forsynet med inskriptionen: De døde i den fælles kamp for frihed og ret.

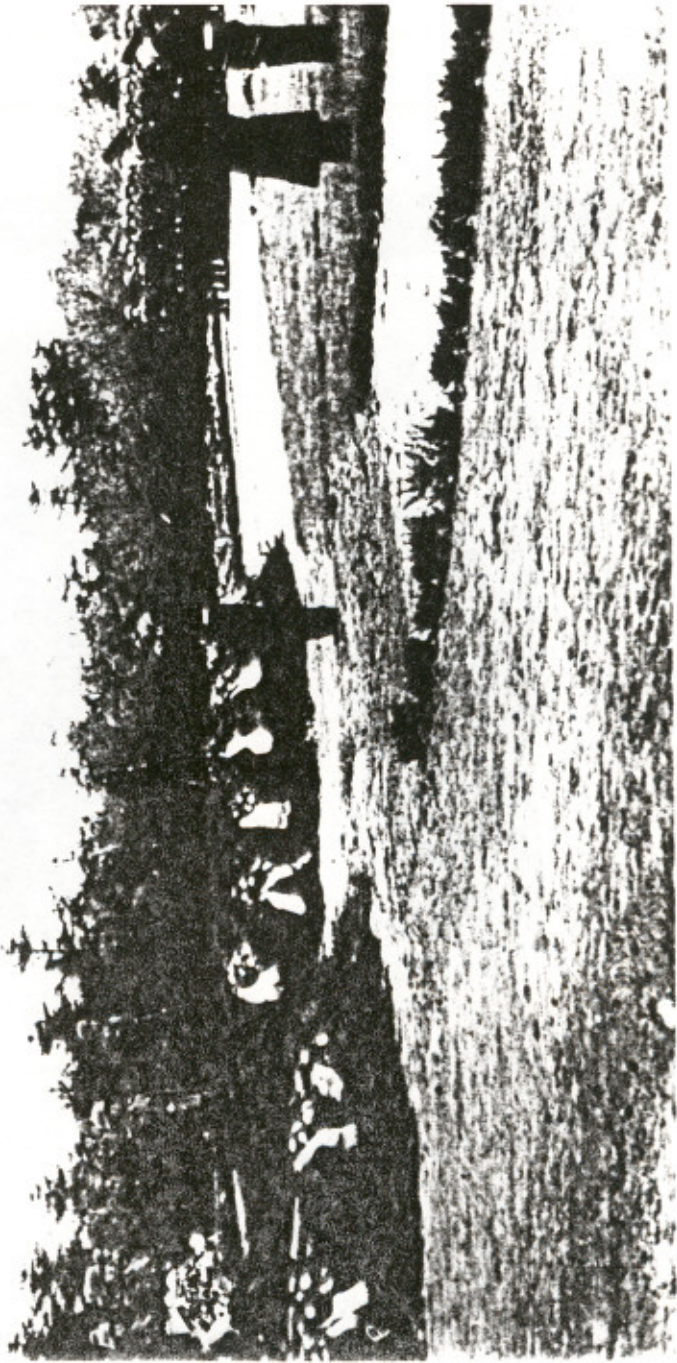
Mrs. Thomas er mor til sergent W. T. Jones, og skæbnen har ramt hende ualmindelig hårdt. Den 23-årige flyver var hendes eneste søn, og nogle aar i forvejen havde hun mistet sin mand. Hun blev gift igen, men blev enke endnu en gang. Sin anden mistede hun, da hendes søn kun var 11 aar.

Da mindestenen i Vrønding skulle indvies i 1950 sendte sognets beboere en invitation til Mrs. Thomas, men dengang kunne hun ikke tage imod den. Først nu blev der en lejlighed for hende til at besøge Danmark, og hun underrettede pastor

R. Volf og sogneraadsformanden om, at hun ville komme. Paa den store kirkegaard for besættelsens ofre i Esbjerg besøgte hun først sonnens grav, og fra paarende havde hun blomster med til de øvriges grave. I gaar blev Mrs. Thomas, der ledsages af sin svigerinde, Mrs. Morgan og en veninde, Miss Lewis, hentet i Vejle af sogneraadsformand Jens Jensen og malerinden Metha Therkelsen Bruun. Efter de højtidelige øjeblikke ved mindestenen aflagde de tre damer besøg paa det nye alderdomshjem, hvor arkitekt Ehlers og dennes datter viste gæsterne rundt. Forinden afrejsen til København om eftermiddagen havde de ogsaa lejlighed til et besøg i Tamdrup kirke, ligesom de fik forevist Jens Jensens gaard.

Mrs. Thomas var meget taknemmelig for den gæstfrihed, hvormed de var blevet modtaget, og hun var meget rørt over at se mindestenen i den velholdte mindelund. — Jeg kan ikke takke Dem nok, sagde hun. At tænke sig, at De har gjort det for min dreng og de andre fire. Jeg har været meget glad for at se den smukke mindesten efter at have ventet saa mange aar og jeg ved slet ikke, hvordan jeg skal takke for den venlige modtagelse, der er givet os.

will.

PILOT OFFICER D.J. BROWN
PILOT

SERGEANT T. RICH
NAVIGATØR

VRØNDING 29. APRIL 1943
ESBJERG/FOURFELT 7. MAJ 1943

FLYING OFFICER J.W. SCOTT
RADIOOPERATØR

SERGEANT W.T. JONES
BOMBARDER

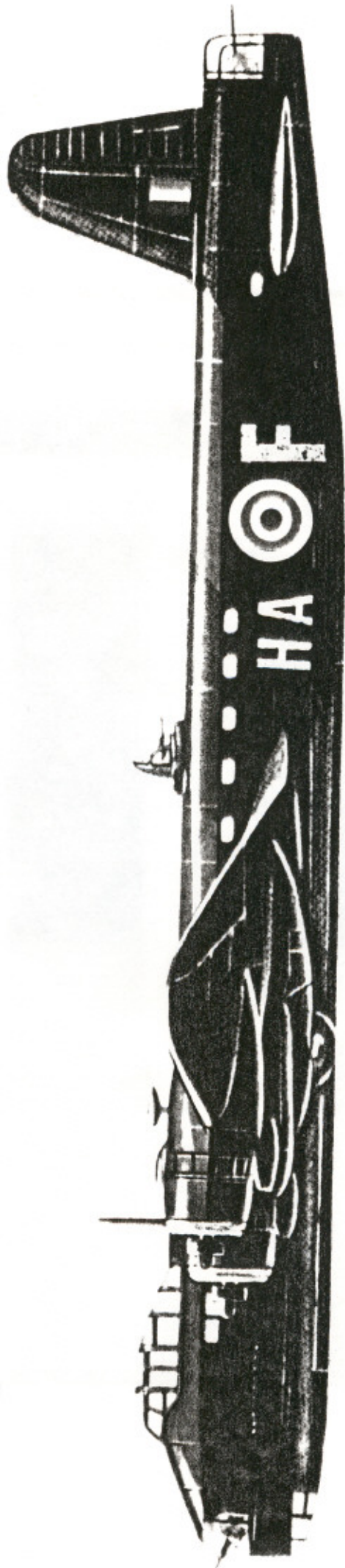
SERGEANT G. SUTTON
AGTERSKYTTE

(APRIL 1918 - APRIL 1993)

Denis I. Brown George Sutton Walther Lowery Tom Rich A.W. Partridge

Bill T. Jones Leslie Turner